

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ขวัญฤกษ์กุล เต็งอำนาจ. สภาพแวดล้อมของการควบคุม. วารสารนักบัญชี. 47,1 (ส.ค.-พ.ย.2543). 63-69.
- คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การเสริมสร้าง Good corporate governance ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย กรุงเทพฯ , 2545.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. รายงานการกำกับดูแลกิจการ. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ฉบับที่ 2. มี.ค. 2544.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. แนวปฏิบัติของคณะกรรมการตรวจสอบเรื่อง คุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2542.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์เกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน. พ.ศ. 2544.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ตลาดหลักทรัพย์ฯ ยกย่องหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีเทียบสากล. วารสารตลาดหลักทรัพย์. 9,10 (มีนาคม 2549). 8-10.
- ดวงกมล โสมพันธ์. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่องานตรวจสอบภายในกับการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาคการบัญชีบัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2546.
- บรรษัทภิบาลแห่งชาติ. บริษัทจดทะเบียนไทยโชว์ผลการประเมินด้านบรรษัทภิบาลที่ดีขึ้น. วารสารตลาดหลักทรัพย์. 9 , 6 (พฤศจิกายน 2548) : 7-8.
- บริษัท ไทยเรตติ้งแอนด์ อินฟอรมชันเซอร์วิส จำกัด (ทริส). การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการกับการพัฒนาตลาดทุน. เปิดโลกบรรษัทภิบาล. วารสารตลาดหลักทรัพย์. 6, 7 (ธันวาคม 2545) : 3-5.
- ฝ่ายสื่อความรู้และสิ่งพิมพ์. บริษัทจดทะเบียนไทยกับการพัฒนาการในการกำกับดูแลกิจการที่ดี. วารสารตลาดหลักทรัพย์. 10, 6 (พฤศจิกายน 2549) : 1-2.
- ฝ่ายตลาดทุน บริษัท ศูนย์วิจัยไทยพาณิชย์ จำกัด. Good Governance. เศรษฐกิจปริทัศน์. 4, 4 (เมษายน 2541) : 23-31.

- เมธา สุวรรณสาร. การกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการบริหารความเสี่ยงขององค์กร. นักบริหาร. 21, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2544) : 84-89.
- ยุทธ วรรณธรร. สองปัญหาของประธานกรรมการ. เปิดโลกบรรษัทภิบาล. วารสารตลาดหลักทรัพย์. 6, 9 (กุมภาพันธ์ 2546) : 3-5.
- วรวพจน์ อุฑุไพบูลย์วงศ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณากำหนดค่าธรรมเนียมวิชาชีพสอบบัญชีในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาคการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- วรางคณา ภัทรเสน. The Role of Disclosure in Strengthening Corporate Governance and Accountability. วารสารนักบัญชี 2 (ธันวาคม 43-มีนาคม 2544).
- ศนิพร จันทรสถาพร. ปัจจัยเกี่ยวกับคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความสัมพันธ์กับความมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกิจการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาคการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย, 2546.
- ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน. ผลประเมินการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียน. [online]. แหล่งที่มา : <http://www.set.or.th>. (2546).
- ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน. หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2549. [online]. แหล่งที่มา : <http://www.set.or.th>. (2548).
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. มาตรฐานการสอบบัญชี หมวดรหัส 400-499 การควบคุมภายใน. เมษายน, 2544.
- สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. มาตรฐานการสอบบัญชี หมวดรหัส 600-699 การใช้ผลงานของผู้อื่น. เมษายน, 2544.
- สังเวียน อินทวิชัย. บทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการและแนวคิดในการกำกับดูแลกิจการ. วารสารนักบัญชี 45 (เมษายน-กรกฎาคม 2542) : 9-27.
- สังเวียน อินทวิชัย. การกำกับดูแลกิจการ : ทำไมและเพียงใด. วารสารนักบัญชี 46, 2 (ธันวาคม 2542- มีนาคม 2543) : 10-21.
- สังเวียน อินทวิชัย. คณะอนุกรรมการตรวจสอบ : วัฒนธรรมใหม่ของการจัดการ. วารสารบริหารธุรกิจ. 80 (ตุลาคม-ธันวาคม 2541) : 28-60.
- สังเวียน อินทวิชัย. ข้อควรพิจารณาสำหรับคณะกรรมการตรวจสอบในการควบคุมภายในองค์กร. วารสารนักบัญชี. 45 (เมษายน-กรกฎาคม 2542) : 61-79.
- อนันต์ชัย คงจันทร์. การกำกับดูแลกิจการในประเทศไทย. วารสารจุฬาลงกรณ์. 14, 53 (ตุลาคม-ธันวาคม 2544) : 19-45.

ภาษาอังกฤษ

- Abbott, L. J. , Parker, S. , Peter, G. F., and Raghunandan, K. The Association between Audit Committee Characteristic and Audit Fee. Audit : A Journal of Practice & Theory. 22 (2003) : 17-32.
- Abbott, L. J., Parker, S., Peter, G. F., and Raghunandan, K. The effect of Audit Committee Characteristics and Non-Audit Fees on Audit Fees. Contemporary Accounting Research. 20(2003) : 215- 234.
- Ascioglu, A. , Hegde, S. P. , and McDermott, J. B. Auditor Compensation , disclosure quality ,and market liquidity : Evidence from the stock market. Journal of Accounting and Public Policy. 24 (2005) : 325-354.
- Beasley, M. S. An Empirical Analysis of the Relation Between the Board of Director Composition and Financial Statement Fraud. The Accounting Review. 71 (1996) : 443-465.
- Bradbury, M. E. , Mak, Y. T., and Tan, S. M. Board Characteristics, Audit Committee Characteristics and Abnormal Accruals. [online]. Available from : <http://papers.ssrn.com> (2004).
- Cadbury commttiee report. Report of the committee on the Financial Aspects of corporate governance. Gee Publishing London, 1992.
- Carcello, J. V. , Hermanson, D. R. , Neal, T. L., and Riley, R. R. Board Characteristics And Audit Fees. Contemporary Accounting Research. 14 (2002) : 365-385.
- Chen, C. J. P., and Jaggi, B. Association between independent non-executive directors , family control and financial disclosures in Hong Kong. Journal of Accounting and Public Policy. 19(2000) : 285-310.
- Collett , P., and Hrasky, S. Voluntary Disclosure of Corporate Governance by Listed Australian Companies. Corporate Governance. 13(2005) : 186-196.
- Craswell, A. T., Francis, J. R., and Taylor, S. L. Auditor brand name reputations and industry specializations. Journal of Accounting and Economices. 20 (1995) : 297-322.
- Dechow , P. M., Sloan, R. G. and Sweeneny, A. P. Causes and consequences of earning manipulation : an analysis of firms subject to enforcement by the SEC. Contemporary Accounting Research. 13 (1996) : 113-127.

- Gul, F. A. , Chen, C. J. P., and Tsui, J. S. L. Discretionary Accounting Accrual , Manager' Incentives and Audit Fee. Contemporary Accounting Research. 20(2003) : 441-464.
- Gul, F. A., and Tsui, J. S. L. A test of the free cash flow and debt monitoring hypotheses : Evidence from audit pricing. Journal of Accounting and Economics. 24(1998) : 219- 237.
- Gul, F. A. , Tsui, J., and Chen, C. J. P. Agency Costs and Audit Pricing : Evidence on Discretionary Accruals.[online]. Available from : <http://papers.ssrn.com>.(1998).
- International Auditing and Assurance Standards Board. Identifying and Assessing the Risks of material misstatement Through Understanding the Entity and Its Environment. December , 2006.
- International Auditing and Assurance Standards Board. The Auditor's Responses to Assessed Risks. December , 2006.
- International Auditing and Assurance Standards Board. Communication with Those Charged with Governance. October, 2006.
- International Auditing and Assurance Standards Board. The Auditor's Responsibilities Relating to Fraud in an Audit of Financial Statements. December , 2006.
- John , K. , and Senbet , L. Corporate governance and board effectiveness. Journal of Banking and Finance. 22(1998) : 371-403.
- Lee, H. Y., and Mande, V. The Relationship of Audit Committee Characteristics with Endogenously Determined Audit and Non-Audit Fees. Quarterly Journal of Business and Economics. 44(2005) : 93-112.
- M., B. R. ,and Smith , A. J. Financial accounting information and corporate governance. Journal of Accounting & Economics. 32(2001) : 237-252.
- O'Sullivan, N. The Impact of Board Composition and Ownership on Audit Quality : Evidence From Large UK Companies. British Accounting Review. 32 (2000) : 397-414.
- Palmrose, Z. V. Audit Fees and Auditor Size : Further Evidence. Journal of Accounting Research. 24 (1986) : 97-110.

- Peel, M. J., and Clatworthy, M. A. The Relationship Between Governance Structure and Audit Fees Pre-Cadbury : some empirical finding findings. Corporate Governance. 9 (2001) : 286-297.
- Tsui, J. S. L. , Jaggi, B., and Gul, F.A. Ceo Domination , Growth Opportunities , and Their Impact on Audit Fees. Journal of Accounting Auditing & Finance. 16 (2001) : 189-208.
- The Stock Exchange of Thailand. Corporate governance in Thailand : A Price waterhouse Survey. January , 1998.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการ

หลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน

ในการประเมินว่าบริษัทจดทะเบียนแต่ละบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการ จะอาศัยหลักเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในเรื่องหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยมีการกำหนดประเด็นพิจารณาสำหรับแต่ละหลักการจากข้อมูลที่เปิดเผยซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผย และมีการปฏิบัติตามหลักการนั้นๆ ได้มากน้อยเพียงใด

หลักการ	เรื่อง	ประเด็นพิจารณา
1	นโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ	กำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร
2.1	ผู้ถือหุ้น : สิทธิและความเท่าเทียมกัน (หนังสือมอบฉันทะ)	เสนอทางเลือกให้ผู้ถือหุ้นมอบฉันทะ ให้แก่กรรมการอิสระได้
2.2	ผู้ถือหุ้น : สิทธิและความเท่าเทียมกัน (ประเด็นอื่นๆ)	จัดให้มีสารสนเทศ และการปฏิบัติต่อ ผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน
3	สิทธิของผู้มีส่วนได้เสีย	คณะกรรมการบริษัทดูแลให้มีการ คุ้มครองสิทธิตามกฎหมายของผู้มีส่วน ได้เสีย ได้แก่ ลูกจ้าง คู่ค้า ชุมชน คู่แข่ง เจ้าหนี้ เป็นต้น
4	การประชุมผู้ถือหุ้น	จัดการประชุม การเข้าร่วมประชุมของ กรรมการ และมีการเปิดโอกาสให้แสดง ความคิดเห็น
5	ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์	เปิดเผยข้อมูลวิสัยทัศน์ แผนงานหรือ โครงการในอนาคต
6.1	ความขัดแย้งของผลประโยชน์ (การใช้ ข้อมูลภายใน)	เปิดเผยข้อมูล
6.2	ความขัดแย้งของผลประโยชน์ (การทำ รายการที่เกี่ยวข้องกัน)	เปิดเผยข้อมูล
7	จริยธรรมธุรกิจ	มีเป็นลายลักษณ์อักษร

หลักการ	เรื่อง	ประเด็นพิจารณา
8.1	การถ่วงดุลของกรรมการอิสระ(มีกรรมการอิสระอย่างน้อย 3 คน)	มีกรรมการอิสระอย่างน้อย 3 คน
8.2	การถ่วงดุลของกรรมการอิสระ (มีกรรมการอิสระหนึ่งในสามของจำนวนคณะกรรมการทั้งคณะ)	มีกรรมการอิสระหนึ่งในสามของจำนวนคณะกรรมการทั้งคณะ
9.1	การรวมหรือแยกตำแหน่ง (ควบรวมตำแหน่งหรือแยกตำแหน่ง)	เปิดเผยการควบรวมตำแหน่งและแยกตำแหน่ง
9.2	การรวมหรือแยกตำแหน่ง (ประธานกรรมการมีความเป็นอิสระ)	ประธานกรรมการมีความเป็นอิสระ
10	คำตอบแทนของกรรมการและผู้จัดการ	เปิดเผยข้อมูลรายบุคคลและยอดรวม
11	การประชุมคณะกรรมการ	เปิดเผยจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละคนเข้าร่วมประชุม
12.1	คณะอนุกรรมการ (คณะกรรมการตรวจสอบ)	มีคณะกรรมการตรวจสอบ
12.2	คณะอนุกรรมการ (คณะกรรมการกำหนดคำตอบแทน)	มีคณะกรรมการกำหนดคำตอบแทน
13	ระบบการควบคุมภายใน	มีระบบการควบคุมภายในและการจัดการ และมีโครงสร้างการรายงานของงานตรวจสอบภายใน
14	รายงานของคณะกรรมการ	มีรายงานของคณะกรรมการต่อรายงานทางการเงินแสดงควบคู่กับรายงานของผู้สอบบัญชี
15	ความสัมพันธ์กับนักลงทุน (ผู้รับผิดชอบงานผู้ลงทุนสัมพันธ์)	จัดให้มีผู้รับผิดชอบงานด้านผู้ลงทุนสัมพันธ์

ภาคผนวก ข.

1. การรวบรวมตำแหน่งของประธานกรรมการกับกรรมการผู้จัดการในคณะกรรมการบริษัท

ตาราง ข. สัดส่วนบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ของการรวบรวมตำแหน่งกับประธานกรรมการบริษัท

กรรมการ ที่มีการ รวบรวม	กลุ่ม1		กลุ่ม2		กลุ่ม4		กลุ่ม5		กลุ่ม6		กลุ่ม7		กลุ่ม8	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ครบ	9	25	6	20.7	6	16.7	9	17.0	0	0.0	8	12.1	7	20.0
ไม่ครบ	27	75	23	79.3	30	83.3	44	83.0	12	100	58	87.9	28	80.0
รวม	36	100	29	100	36	100	53	100	12	100	66	100	35	100

2. สัดส่วนของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท

ตาราง ค. จำนวนบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ตามขนาดของกรรมการอิสระ

กรรมการ อิสระ	กลุ่ม1		กลุ่ม2		กลุ่ม4		กลุ่ม5		กลุ่ม6		กลุ่ม7		กลุ่ม8	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
3 คน	21	58.3	19	65.5	19	52.8	30	56.6	5	41.7	43	65.2	22	62.9
น้อยกว่า 3	0	0.0	1	3.5	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
มากกว่า 3	15	41.7	9	31.0	17	47.2	23	43.4	7	58.3	23	34.8	13	37.1
รวม	36	100	29	100	36	100	53	100	12	100	66	100	35	100

ตาราง ง. สัดส่วนในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ตามขนาดของกรรมการอิสระ

สัดส่วน กรรมการอิสระ	กลุ่ม1		กลุ่ม2		กลุ่ม4		กลุ่ม5		กลุ่ม6		กลุ่ม7		กลุ่ม8	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
≤ 30%	15	41.7	19	65.5	14	38.9	14	26.4	4	33.3	33	50.0	9	25.7
> 30% ถึง 40%	15	41.7	9	31.0	14	38.9	25	47.2	5	41.7	25	37.9	18	51.4
> 40% ถึง 50%	4	11.1	1	3.5	6	16.7	11	20.7	3	25.0	6	9.1	7	20.0
> 50% ถึง 60%	2	5.5	0	0.0	0	0.0	2	3.8	0	0.0	2	3.0	1	2.9
> 60%	0	0.0	0	0.0	2	5.5	1	1.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0
รวม	36	100	29	100	36	100	53	100	12	100	66	100	35	100

3. สัดส่วนของกรรมการที่เป็นเครือญาติในคณะกรรมการบริษัท

ตาราง จ. จำนวนบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่างๆตามขนาดของกรรมการที่เป็นเครือญาติ

กรรมการที่เป็นเครือญาติ	กลุ่ม1		กลุ่ม2		กลุ่ม4		กลุ่ม5		กลุ่ม6		กลุ่ม7		กลุ่ม8	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
0 คน	7	19.5	7	24.1	13	36.1	24	45.3	8	66.6	20	30.3	17	48.6
1 - 4 คน	17	47.2	15	51.7	18	50.0	25	47.2	2	16.7	33	50.0	17	48.6
5 - 8 คน	12	33.3	4	13.8	5	13.9	4	7.5	2	16.7	12	18.2	1	2.8
9 - 12 คน	0	0.0	3	10.4	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	1.5	0	0.0
รวม	36	100	29	100	36	100	53	100	66	100	66	100	35	100

ตาราง ฉ. สัดส่วนในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่างๆตามขนาดของกรรมการที่เป็นเครือญาติ

สัดส่วนกรรมการที่เป็นเครือญาติ	กลุ่ม1		กลุ่ม2		กลุ่ม4		กลุ่ม5		กลุ่ม6		กลุ่ม7		กลุ่ม8	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
≤ 10%	7	19.5	7	24.1	12	33.3	24	45.3	8	66.7	20	30.3	17	48.6
> 10% ถึง 20%	4	11.1	6	20.8	3	8.3	5	9.4	1	8.3	11	16.7	4	11.4
> 20% ถึง 30%	10	27.8	5	17.2	9	25.0	10	18.9	0	0.0	11	16.7	11	31.4
> 30% ถึง 40%	4	11.1	5	17.2	6	16.7	11	20.7	0	0.0	9	13.6	2	5.7
> 40% ถึง 50%	5	13.9	4	13.8	4	11.1	1	1.9	3	25.0	10	15.2	1	2.9
> 50% ถึง 60%	3	8.3	2	6.9	0	0.0	1	1.9	0	0.0	3	4.5	0	0.0
> 60% ถึง 70%	3	8.3	0	0.0	2	5.6	1	1.9	0	0.0	1	1.5	0	0.0
> 70%	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	1.5	0	0.0
รวม	36	100	29	100	36	100	53	100	12	100	66	100	35	100

4. ระดับการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการ

ตาราง ข. สัดส่วนในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ตามระดับการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการ

การเปิดเผย	กลุ่ม1(36)		กลุ่ม2(29)		กลุ่ม4(36)		กลุ่ม5(53)		กลุ่ม6 (12)		กลุ่ม7(66)		กลุ่ม8(35)		รวม (267)	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1	20	55.55	15	51.72	18	50.00	26	49.06	8	66.67	33	50.00	15	42.86	136	50.94
2.1	15	41.67	14	48.27	14	38.89	23	43.40	6	50.00	35	53.03	14	40.00	121	45.32
2.2	33	91.67	25	86.21	33	91.67	52	98.11	12	100.00	62	93.94	32	91.43	250	93.62
3	34	94.44	23	79.31	33	91.67	49	92.45	11	91.67	59	89.39	31	88.57	241	90.26
4	24	66.67	17	58.62	26	72.22	35	66.04	11	91.67	55	83.33	28	80.00	196	73.41
5	33	91.67	25	86.21	34	94.44	50	94.34	12	100.00	60	90.90	29	82.86	243	91.01
6.1	35	97.22	28	96.55	36	100	53	100.00	12	100.00	63	95.45	35	100.00	263	98.50
6.2	33	91.67	27	93.10	35	97.22	52	98.11	12	100.00	64	96.97	34	97.14	258	96.63
7	27	75.00	21	72.41	26	72.22	39	73.58	9	75.00	52	78.79	25	71.43	200	74.91
8.1	35	97.22	28	96.55	36	100.00	53	100.00	12	100.00	66	100.00	35	100.00	266	99.62
8.2	14	38.89	10	34.48	20	55.55	38	71.70	5	41.67	29	43.94	26	74.28	143	53.56
9.1	36	100.00	29	100.00	36	100.00	53	100.00	12	100.00	66	100.00	35	100.00	267	100.00
9.2	11	30.55	6	20.69	10	27.78	23	43.40	9	75.00	22	33.33	15	42.86	97	36.33
10	35	97.22	28	96.55	36	100.00	52	98.11	12	100.00	64	96.97	35	100.00	262	98.13
11	30	83.33	20	68.96	25	69.44	42	79.24	11	83.33	55	83.33	28	80.00	211	79.03
12.1	36	100.00	29	100.00	36	100.00	53	100.00	12	100.00	66	100.00	35	100.00	267	100.00
12.2	7	19.44	5	17.24	11	30.55	14	26.41	7	58.33	23	34.85	13	37.14	81	30.34
13	35	97.22	26	89.65	36	100.00	51	96.23	12	100.00	64	96.97	35	100.00	260	97.38
14	10	27.78	14	48.27	13	36.11	22	41.51	7	58.33	31	46.97	16	45.71	113	42.32
15	9	25.00	3	10.34	15	41.67	18	33.96	8	66.67	16	24.24	16	45.71	86	32.21

ภาคผนวก ค.

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

ตาราง ข. สัดส่วนในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ตามค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	กลุ่ม1		กลุ่ม2		กลุ่ม4		กลุ่ม5		กลุ่ม6		กลุ่ม7		กลุ่ม8	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ต่ำกว่า 500,000	6	16.7	9	31.0	7	19.5	7	13.2	1	8.3	16	24.2	3	8.5
500,001 – 1,000,000	24	66.6	16	55.2	21	58.3	27	50.9	5	41.7	25	37.9	15	42.9
1,000,001 – 3,000,000	6	16.7	4	13.8	8	22.2	18	34.0	4	33.3	22	33.3	15	42.9
มากกว่า 3,000,000	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	1.9	2	16.7	3	4.6	2	5.7
รวม	36	100	29	100	36	100	53	100	12	100	66	100	35	100

ภาคผนวก ง.

องค์ประกอบของการกำกับดูแลกิจการ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2545) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) มีประเด็นหลักๆ 4 ประการ คือ

1. **ความยุติธรรม (Fairness)** หมายถึง คณะกรรมการควรดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกกลุ่ม นักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายด้วยความเป็นธรรมโดยไม่เอาเปรียบ ข้อโกงหรือหาผลประโยชน์ให้ตัวเองหรือผู้ถือหุ้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม และคณะกรรมการควรดูแลให้ฝ่ายจัดการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม
2. **ความโปร่งใส (Transparency)** หมายถึง คณะกรรมการและผู้บริหารควรบริหารงานด้วยความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน เชื่อถือได้ ทันการณ์และสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้ลงทุนภายนอกสามารถประเมินผลการดำเนินงานและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องได้
3. **ความรับผิดชอบตามหน้าที่ (Accountability)** หมายถึง คณะกรรมการควรต้องรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นในการดำเนินงานของบริษัทให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับบริษัท การทำงาน สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
4. **การรู้จักภาระหน้าที่ (Responsibility)** หมายถึง คณะกรรมการควรจะปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดทุกประการด้วยความตั้งใจ และความรับผิดชอบ กรรมการทุกคนจะต้องเข้าการประชุมอย่างสม่ำเสมอและปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

นอกจากนี้ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์เกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน (2546) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีด้วยหลัก 4 ประการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและเป็นรากฐานของการเติบโตที่ยั่งยืนของธุรกิจ ได้แก่

1. **ความโปร่งใส (Transparency)** หมายถึง ฐานที่สร้างความไว้วางใจระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท ภายในกรอบข้อจำกัดของภาวะ การแข่งขันของบริษัท ความโปร่งใสมีส่วนช่วยเสริมประสิทธิผลของบริษัทและการทำงานของตลาดทุน ช่วยให้คณะกรรมการสามารถแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นและผู้เกี่ยวข้องพินิจพิจารณาบริษัทได้อย่างถี่ถ้วนขึ้น
2. **ความซื่อสัตย์ (integrity)** หมายถึง การทำธุรกิจอย่างตรงไปตรงมาภายในกรอบจริยธรรมที่ดี รายงานทางการเงินและสารสนเทศอื่น ๆ ที่เผยแพร่โดยบริษัทต้องแสดงภาพที่ถูกต้องและครบถ้วน

เกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท ความน่าเชื่อถือได้ของรายงานขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์สุจริตของผู้ที่จัดทำและนำเสนอ

3. **ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ (Accountability)** มีส่วนสำคัญกับคณะกรรมการและผู้ถือหุ้น คณะกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อดังกล่าวโดยมีบทบาทสำคัญในการเสนอรายงานต่อผู้ถือหุ้นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของบริษัท ความรับผิดชอบตามหน้าที่ของคณะกรรมการต้องอาศัยกฎเกณฑ์และข้อกำหนดที่เหมาะสม และการเปิดเผยผลการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของความสำเร็จของกิจการ

4. **ความสามารถในการแข่งขัน (competitiveness)** เป้าหมายคือ การมีส่วนร่วมช่วยในการสร้างความเจริญและเพิ่มมูลค่าแก่ผู้ถือหุ้น การกำกับดูแลจึงควรมีความคล่องตัวและเสริมสร้างให้เกิดและไม่เป็นอุปสรรคต่อการริเริ่ม ประสิทธิภาพและภาวะการณ์เป็นผู้ประกอบการอันจะนำไปสู่ความได้เปรียบเชิงการแข่งขันที่ยั่งยืนให้กับบริษัท

โครงสร้างของการกำกับดูแลกิจการ

คณะกรรมการของบริษัทในฐานะตัวแทนของผู้ถือหุ้นมีหน้าที่โดยตรงในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการดำเนินการเป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนดไว้ แต่ในทางปฏิบัติแล้วกรรมการส่วนใหญ่มักจะไม่มีเวลามากพอที่จะเข้าไปตรวจสอบหรือติดตามเรื่องต่างๆ อย่างใกล้ชิด และเพื่อความเป็นอิสระในการกำกับดูแลจึงเกิดแนวคิดที่จะให้คณะกรรมการบริษัทแต่งตั้งคณะกรรมการชุดย่อย ซึ่งมีความเป็นอิสระและไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือการควบคุมของผู้ถือหุ้นใหญ่หรือฝ่ายจัดการของบริษัท เป็นผู้รับผิดชอบและติดตามดูแลการดำเนินการในเรื่องสำคัญๆ ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน (Remuneration Committee) คณะกรรมการสรรหา (Nomination Committee) ซึ่งกรรมการชุดย่อยดังกล่าวจะเป็นกลไกที่สำคัญที่ทำให้โครงสร้างกรรมการบริษัทมีความเป็นอิสระ มีความโปร่งใสในการบริหารงานซึ่งสามารถอธิบายได้ อันจะเป็นการสนับสนุนให้เกิดระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีขึ้นในองค์กรต่อไป อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคณะกรรมการชุดย่อยดังกล่าวจะได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ติดตามดูแลในเรื่องสำคัญ ๆ แทนคณะกรรมการบริษัท แต่ความรับผิดชอบที่แท้จริงยังคงตกอยู่กับคณะกรรมการบริษัท ดังนั้นคณะกรรมการบริษัทจึงควรพิจารณาสรรหาบุคคลที่มีความสามารถและมีความอิสระ เพื่อแบ่งเบาภาระของคณะกรรมการบริษัทและก่อให้เกิดระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีขึ้นในบริษัทอย่างแท้จริง

บทบาทและความรับผิดชอบของบุคคลต่าง ๆ ต่อกระบวนการกำกับดูแล กิจการ

บุคคลทุกระดับในองค์กรหรือบริษัท รวมถึงบุคคลภายนอก ต่างมีบทบาทต่อการกำกับดูแลกิจการ อีกทั้งยังมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ ได้แก่ ผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัท ฝ่ายจัดการ คณะกรรมการตรวจสอบ พนักงานบริษัท ผู้ตรวจสอบภายใน (Internal Auditor) ผู้สอบบัญชีภายนอก (External Auditor) หน่วยงานของทางการผู้กำกับดูแล (Supervisory Authorities) รวมถึงการควบคุมโดยตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) ผู้ถือหุ้น (Shareholders)

ผู้ถือหุ้นมีหน้าที่ควบคุมในทางอ้อมเพราะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการและในฐานะเป็นเจ้าของบริษัทย่อมมีสิทธิสูงสุดในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนที่สำคัญๆ ของบริษัท ยิ่งมีส่วนได้เสียในผลประโยชน์ของบริษัทมากก็จะเกิดแรงจูงใจในการตรวจสอบการดำเนินงานของผู้บริหารบริษัทที่ตนถือหุ้นอยู่มากไปด้วย นั่นคือ การกำกับควบคุมและตรวจสอบจากผู้มีส่วนได้เสียต่อผลประโยชน์ ยิ่งผู้ถือหุ้นมีสัดส่วนการถือหุ้นมากเท่าใดก็ยิ่งเกิดแรงจูงใจในการตรวจสอบมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่มีถือหุ้นมากในระดับหนึ่งจนถึงเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ซึ่งมักจะถือหุ้นเป็นระยะเวลาอันยาวนานเพื่อหวังอำนาจในการบริหารหรือเงินปันผลจากหุ้นที่ครอบครองอยู่ ซึ่งแตกต่างจากผู้ถือหุ้นรายย่อยที่มักจะครอบครองหุ้นเพื่อเก็งกำไรในระยะสั้น โดยผู้ถือหุ้นเหล่านี้ถือกันว่าเป็นผู้ลงทุนมากกว่าที่จะเป็นเจ้าของ อีกทั้งการที่มีเจ้าของกิจการกระจายอยู่ทั่วไป ทำให้ยากแก่การรวมตัว จึงทำให้ไม่มีการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหารอย่างจริงจังเท่าที่ควร แต่ถ้าผู้ถือหุ้นเป็นสถาบันต่างๆ เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ก.บ.ข.) ก็จะมีฝ่ายตรวจสอบที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน ทำให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากขึ้น และคณะกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนต่อผู้ถือหุ้นในรูปของงบการเงินและรายงานประจำปีเป็นประจำ ในขณะที่ผู้ถือหุ้นแต่งตั้งผู้สอบบัญชีภายนอกเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับรายงาน และการจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีเป็นการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการรายงานและตอบคำถามผู้ถือหุ้นทั้งหลาย

บทบาทของผู้ถือหุ้นคือการที่บุคคลใดถือหุ้นของบริษัทใดบริษัทหนึ่งจะทำให้บุคคลนั้นเป็นเจ้าของและเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัททันที ดังนั้นผู้ถือหุ้นจะไม่มีสิทธิตามกฎหมายต่อทรัพย์สินใดๆ ของบริษัท เช่น อาคารและเครื่องจักรต่างๆ เป็นต้น แต่ผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าของโดยเสมอภาคกันในผลประโยชน์ของบริษัท โดยหลักการทั่วไปผู้ถือหุ้นไม่มีความรับผิดชอบในการจัดการงานประจำของบริษัท แม้ว่าจะมีความรับผิดชอบในขั้นสุดท้ายเพราะเป็นผู้เลือก

คณะกรรมการซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุมการจัดการเองก็ตาม โดยปกติเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของบริษัทไม่มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อผู้ถือหุ้นเป็นรายบุคคล แต่เป็นหน้าที่รับผิดชอบต่อบริษัทโดยรวม อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการมีความสัมพันธ์ในฐานะที่ได้รับความไว้วางใจจากบริษัท ดังนั้นคณะกรรมการจึงกระทำการเพื่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นโดยรวม โดยทั่วไปไม่มีความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างผู้ถือหุ้นและเจ้าหน้าที่ของบริษัท ผู้ถือหุ้นอาจเป็นเจ้าหน้าที่ของบริษัทก็ได้และมีสิทธิที่จะได้รับเงินจากบริษัทเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่อื่นๆ

(2) ฝ่ายจัดการ (Management)

ในกระบวนการกำกับดูแลกิจการ ฝ่ายจัดการมีบทบาทที่สำคัญ โดยฝ่ายจัดการหรือฝ่ายบริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายและกลยุทธ์ทางธุรกิจที่คณะกรรมการให้ไว้ หรือกล่าวว่าฝ่ายจัดการจะต้องบริหารงานในบริษัทโดยเห็นแก่ประโยชน์ของบริษัทหรือผู้ถือหุ้นมากกว่าเห็นแก่ประโยชน์ของตนเอง

บทบาทของฝ่ายจัดการคือเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัทซึ่งคณะกรรมการจ้างมา นอกจากต้องทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัทแล้ว ยังกระทำการเป็นตัวแทนของบริษัทตามกฎหมายว่าด้วยตัวแทน คุณสมบัติของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารของบริษัทขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและข้อกำหนดของบริษัท โดยทั่วไปบุคคลอาจเป็นทั้งเจ้าหน้าที่และเป็นกรรมการของบริษัทพร้อมกันได้ หน้าที่ของเจ้าหน้าที่บริหารมีเหมือนกับหน้าที่ของกรรมการ เพราะว่าทั้ง 2 กลุ่มมีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจและอยู่ภายใต้ภาวะของการควบคุมที่เหมือนกัน ดังนั้นเจ้าหน้าที่และกรรมการจึงต่างเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจ (fiduciary) ของบริษัท เพราะว่าความสัมพันธ์กับบริษัทและผู้ถือหุ้น (trust) และความเชื่อมั่น (confidence) ต่อกันในฐานะที่เป็นผู้ได้รับความไว้วางใจ กรรมการและฝ่ายจัดการมีหน้าที่รับผิดชอบเชิงจริยธรรมและตามกฎหมายต่อบริษัทและผู้ถือหุ้นหน้าที่ที่ได้รับความไว้วางใจนี้ได้แก่หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวัง และหน้าที่ที่ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต

(3) คณะกรรมการบริษัท (Board of director)

คณะกรรมการบริษัท เป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ทางธุรกิจ คณะกรรมการต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงของธุรกิจเป็นอย่างดี และเป็นผู้กำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (acceptable level of risks) นอกจากนี้คณะกรรมการบริษัทเป็น

ผู้ควบคุม รักษาดูแลทรัพย์สินของบริษัท ตัดสินใจเรื่องนโยบายของบริษัท และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่บริหารหรือฝ่ายจัดการงานประจำวันของบริษัท เนื่องจากคณะกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องการดำเนินการของบริษัท ทั้งกรรมการและฝ่ายจัดการจึงถูกกำหนดให้ทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายไว้วางใจ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ต่อบริษัทและต่อผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ รวมทั้งต้องกระทำการด้วยความระมัดระวังอย่างมีเหตุผล และรักษาผลประโยชน์ของบริษัทในการตัดสินใจ

บทบาทของคณะกรรมการคือบริษัทอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ กรรมการอยู่ในตำแหน่งที่มีความรับผิดชอบซึ่งไม่เหมือนกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่หรือฝ่ายจัดการของบริษัท ในบางครั้งกรรมการอาจถูกมองอย่างไม่ถูกต้องว่าเสมือนตัวแทน (agent) ของบริษัทเพราะกรรมการกระทำการในนามของบริษัท อย่างไรก็ตามพึงเข้าใจว่าไม่มีกรรมการคนไหนคนใดโดยส่วนตัวที่สามารถกระทำการผูกมัดบริษัทได้ และเมื่อกรรมการรวมกันเป็นกลุ่ม (เป็นคณะกรรมการ) กรรมการทั้งหลายเหล่านั้นจะควบคุมบริษัทร่วมกันในวิธีซึ่งไม่มีตัวแทนใดที่สามารถควบคุมตัวการ (principal) ได้

(4) คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee)

คณะกรรมการตรวจสอบถือเป็นเครื่องมือสำคัญของกรรมการบริษัทในการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้บริหารเกิดความคล่องตัวและโปร่งใส เพื่อความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบอย่างเต็มที่ควรเลือกบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของบริษัทหรือไม่มีส่วนได้เสียทางการเงิน/การบริหารงานของบริษัท จำนวนขึ้นอยู่กับขนาดของคณะกรรมการและองค์กร ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่รับผิดชอบที่สำคัญในการกำกับดูแลกิจการ โดยตัวแทนของคณะกรรมการในการเป็นผู้ช่วยในการกำกับดูแลกิจการในเรื่องที่เกี่ยวกับรายงานทางการเงิน การสอบบัญชี และการกำกับดูแลกิจการโดยทั่วไป ในฐานะที่เป็นกลไกหนึ่งในการกำกับดูแลกิจการ คณะกรรมการตรวจสอบจึงมีหน้าที่ในการสอดส่องดูแลฝ่ายจัดการ ผู้สอบบัญชีภายนอก และผู้สอบบัญชีภายใน เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและสร้างหลักประกันเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับคุณภาพของข้อมูลทางการเงินของกิจการ รายงานทางการเงินของบริษัทเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของฝ่ายจัดการ คณะกรรมการ และผู้สอบบัญชีภายนอก โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบเป็นตัวกลาง และหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง 3 กลุ่ม ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นผู้คอยติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายจัดการในการพิทักษ์รักษาทรัพย์สินของบริษัท เพื่อสร้างความมั่นใจแก่นักลงทุน อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ทุจริตและการฟ้องร้องที่ผ่านมา พบว่าการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีอิสระเพียงคนเดียวยังไม่เพียงพอ จึงได้

มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขึ้น ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระทำหน้าที่แต่งตั้งและถอดถอนผู้สอบบัญชีอิสระ โดยมีประเด็นสำคัญในเรื่องนี้คือ ผู้สอบบัญชีอิสระจะไม่เป็นอิสระจริงหากถูกแต่งตั้งหรือถอดถอนโดยฝ่ายจัดการ หรือกรรมการที่อยู่ในความควบคุมของฝ่ายจัดการ ซึ่งอาจส่งผลให้ใช้วิธีการทางบัญชีที่ ทำให้บริษัทดูดีเพื่อประโยชน์ของตนเองไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของตนเองไม่ใช่เพื่อผู้ถือหุ้น และเป็นไปไม่ได้ที่ผู้สอบบัญชีอิสระจะปฏิบัติตามคำสั่งเพื่อรักษาตำแหน่งที่มีค่าตอบแทนสูงไว้ ดังนั้นหน้าที่งานสอบบัญชีอิสระจึงต้องถูกควบคุมโดยคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ

สำหรับประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนทั้งหลายต้องมีคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของคณะกรรมการบริษัทในการกำกับดูแลกิจการให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานยิ่งขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีภายในกิจการ และตามประกาศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2542 เรื่องคุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบประกอบด้วยคณะกรรมการบริษัทอย่างน้อย 3 คน และกรรมการตรวจสอบอย่างน้อย 1 คน ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการบัญชีหรือการเงิน และคณะกรรมการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

1) ถือหุ้นจะต้องไม่เกินร้อยละ 5 ของทุนชำระแล้วของบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วมหรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ให้นับรวมหุ้นที่ถือโดยผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

2) ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานในบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท รวมทั้งไม่เป็นลูกจ้างพนักงาน หรือที่ปรึกษาที่ได้รับเงินเดือนประจำจากบริษัท บริษัทในเครือ บริษัทร่วม หรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

3) ไม่เป็นผู้มีผลประโยชน์ส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งในด้านการเงินและบริหารของบริษัท บริษัทย่อย บริษัทร่วม และผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทในระยะเวลา 1 ปี ก่อนได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบ

4) ไม่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับญาติสนิทของผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท

5) ไม่เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเป็นตัวแทน เพื่อรักษาผลประโยชน์ของกรรมการหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทและได้กล่าวถึงลักษณะของความเป็นอิสระของคณะกรรมการตรวจสอบไว้ด้วยว่า เป็นกรรมการที่เป็นอิสระจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือกลุ่มของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และสามารถดูแลไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างบริษัทกับผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือบริษัทอื่นที่มีผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่กลุ่มเดียวกัน

6) สามารถปฏิบัติหน้าที่และแสดงความเห็น หรือรายงานผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของบริษัทได้โดยอิสระ โดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือญาติสนิทของบุคคลดังกล่าว

(5) ผู้สอบบัญชีภายนอก (External Auditor)

ผู้สอบบัญชีภายนอกเป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการกำกับดูแลกิจการ ผู้สอบบัญชีมีความรับผิดชอบต่องานต่อผู้ถือหุ้น ความเห็นที่ตรงไปตรงมาของผู้สอบบัญชีมีคุณค่าต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี คือ การแสดงความเห็นต่องบการเงินตามที่ได้ตรวจสอบ และการตรวจสอบต้องเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งกำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องวางแผนและดำเนินการตรวจสอบจนทำให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่างบการเงินได้จัดทำขึ้นอย่างถูกต้อง การตรวจสอบบัญชีได้รวมถึงการประเมินการใช้หลักการบัญชี การประเมินหลักการประมาณการที่ได้จัดทำโดยฝ่ายบริหาร ตลอดจนการประเมินรายงานงบการเงินโดยรวม

(6) พนักงานบริษัท (Employee)

พนักงานบริษัทมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ โดยจะต้องศึกษาให้ทราบว่า มาตรการและระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานหรือองค์กรที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่นั้นกำหนดไว้อย่างไร และจะต้องเอาใจใส่ปฏิบัติตามมาตรการและระบบเหล่านั้นเพื่อให้การกำกับควบคุมนั้นเกิดประสิทธิภาพ เป็นหน้าที่ขององค์กรที่จะต้องฝึกอบรมให้พนักงานบริษัททุกคนมีจิตสำนึก ตระหนักถึงความสำคัญและหลักการของการกำกับดูแลกิจการที่ดี และผลประโยชน์ที่พนักงานจะได้รับ

(7) ผู้ตรวจสอบภายใน (Internal Auditor)

ผู้ตรวจสอบภายใน จะช่วยประกันความน่าเชื่อถือของระบบการควบคุมภายในหน้าที่หลักของผู้ตรวจสอบภายใน คือ การตรวจสอบและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในองค์กร โดยทำการประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในที่มีอยู่ และตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมที่มีอยู่ นั้น นำเสนอรายงานข้อเสนอแนะต่อฝ่ายจัดการและคณะกรรมการตรวจสอบ ติดตามผลการปรับปรุงแก้ไขของฝ่ายจัดการ และรายงานผลการติดตามให้คณะกรรมการตรวจสอบทราบ ทั้งนี้คณะกรรมการตรวจสอบจะเป็น

ผู้คอยดูแลความเป็นอิสระในการทำงานของผู้ตรวจสอบภายใน รวมทั้งดูแลว่าฝ่ายจัดการได้นำเสนอแนะของผู้ตรวจสอบภายในไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมแล้ว อีกทั้งควรร่วมมือและประสานงานกับผู้ตรวจสอบภายนอกด้วย โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในองค์กร เพื่อเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายนอกสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ผลจากความร่วมมือของผู้ตรวจสอบภายในที่ให้กับผู้ตรวจสอบภายนอกเป็นการตอบแทน ซึ่งก็เป็นประโยชน์แก่การตรวจสอบภายในเช่นกัน

(8) หน่วยงานของทางการผู้กำกับดูแล (Supervisory Authorities)

หน่วยงานของทางการผู้กำกับดูแล ควรมีข้อกำหนดให้องค์กรภายใต้การกำกับดูแลของตนต้องจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผล และในการปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลก็ควรใช้แนวทาง risk-focused approach รวมถึงการประเมินความเสี่ยงพหุของระบบการควบคุมภายในขององค์กรที่ทำการตรวจสอบ หน่วยงานของทางการควรประเมินความมีประสิทธิภาพของระบบการควบคุมที่มีต่อกิจกรรมหรือธุรกรรมใดๆ ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ธุรกิจธุรกรรมที่ให้ผลกำไรสูงผิดปกติ ธุรกิจธุรกรรมที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ธุรกิจธุรกรรมใหม่ๆ เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานของทางการผู้กำกับดูแล เช่น สำนักงาน ก.ล.ต. และคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพ (ก.บ.ช.) เป็นต้น

สำนักงาน ก.ล.ต. ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ในปัจจุบัน กำหนดให้ต้องเปิดเผยข้อมูลทั้งที่เป็น financial และ non-financial โดยบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ต้องเปิดเผยตามรายการขั้นต่ำในรูปแบบและตามระยะเวลาที่สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด กล่าวคือ ในด้านข้อมูลทางการเงิน บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ต้องจัดส่งงบการเงินทุกสิ้นไตรมาส และสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี โดยงบการเงินดังกล่าวต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป และผ่านการตรวจสอบ / สอบทาน โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต สำหรับข้อมูลที่เป็น non-financial บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ต้องเปิดเผยข้อมูลตามรายการขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในรายงานการเปิดเผยข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ที่ยื่นต่อสำนักงานเพื่อให้เปิดเผยต่อประชาชน เพื่อให้การเปิดเผยทั้งหมดอยู่ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน และจัดทำโครงการ Disclosure Award 2002 ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกและยกย่องชมเชยบริษัทที่มีคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลรวมอยู่ในระดับที่ดี เพื่อกระตุ้นให้บริษัทจดทะเบียนเห็นความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูล

สำหรับคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บ.ช.) ได้มีการปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับรายงานของผู้สอบบัญชีตามข้อเสนอของสมาคมนักบัญชีฯ โดยใช้แนวทางเดียวกับในต่างประเทศ คือ รายงานการสอบบัญชีแบบ 3 วรรค ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะ

ช่วยเพิ่มความชัดเจนในเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดทำและตรวจสอบงบการเงินระหว่างผู้บริหารและผู้สอบบัญชีซึ่งจะช่วยให้ผู้สอบบัญชีทำหน้าที่ของตนด้วยความระมัดระวังมากยิ่งขึ้นด้วย

(9) ตลาดหลักทรัพย์ (Stock Market)

สำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ได้มีการควบคุมการกำกับดูแลกิจการโดยใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ ในการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ โดยรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริษัท จำเป็นต้องแสดงในหนังสือชี้ชวนให้ซื้อหุ้นของบริษัท การนำเสนอรายละเอียดต่างๆ ของบริษัทสู่สาธารณชน และการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงข้อบังคับต่างๆ ที่ตลาดหลักทรัพย์ออกมาใช้บังคับกับบริษัทจดทะเบียน และมีการจัดทำโครงการ Best Corporate Governance Report Award ซึ่งเป็นรางวัลที่มอบให้แก่บริษัทจดทะเบียนที่โดดเด่นในด้านการรายงานการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนด

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีในประเทศไทย

เมื่อปี พ.ศ.2544 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้จัดทำรายงานการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งนำเสนอหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีฉบับปรับปรุงสิงหาคม 2544 ซึ่งได้นำเสนอหลักการที่คาดหวังให้บริษัทปฏิบัติตาม 40 ข้อ อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นให้บริษัทนำแนวทางไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ตลาดหลักทรัพย์จึงได้เลือกหลักการของการกำกับดูแลกิจการที่ดีจำนวน 15 ข้อ เพื่อให้บริษัทจดทะเบียนนำไปปฏิบัติในขั้นแรกเริ่มอย่างเป็นรูปธรรม และเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าว รวมทั้งเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ (ถ้ามี) ในแบบแสดงรายงานข้อมูลประจำปี (แบบ56-1) และรายงานประจำปีของบริษัท

1. นโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ

โดยกำหนดให้คณะกรรมการควรจัดทำรายการเกี่ยวกับนโยบายหลักการกำกับดูแลบริษัท อาทิ สิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย โครงสร้าง บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ และความเป็นอิสระ การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส การควบคุมและบริหารความเสี่ยง และจริยธรรมธุรกิจ

2. ผู้ถือหุ้น: สิทธิและความเท่าเทียมกัน

คณะกรรมการควรจัดกระบวนการประชุมผู้ถือหุ้นในลักษณะที่อำนวยความสะดวกและปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน

3. สิทธิของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ

คณะกรรมการควรรับรู้ถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มซึ่ง ประกอบด้วย กลุ่มลูกค้า ลูกจ้าง คู่ค้า ชุมชน คู่แข่งขัน เจ้าหนี้ เป็นต้น ตามที่กฎหมายกำหนดและดูแลให้มั่นใจว่าสิทธิดังกล่าวได้รับการคุ้มครองและปฏิบัติด้วยดี

4. การประชุมผู้ถือหุ้น

ประธานที่ประชุมควรจัดสรรเวลาการประชุมให้เหมาะสมและส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นมีโอกาสโดยเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถาม ทั้งนี้กรรมการทุกคนและประธานคณะกรรมการชุดต่างๆ ควรเข้าร่วมประชุมเพื่อตอบคำถามที่ประชุม

5. ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์

คณะกรรมการควรมีภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท และผู้ถือหุ้นโดยรวม นอกจากนี้ควรมีการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบระหว่างคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ และระหว่างคณะกรรมการและผู้ถือหุ้นอย่างชัดเจน

6. ความขัดแย้งของผลประโยชน์

คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น ควรพิจารณาจัดปัญหาความขัดแย้งของผลประโยชน์อย่างรอบคอบ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอย่างมีเหตุมีผลและเป็นอิสระภายในกรอบจริยธรรมที่ดี และมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วน

7. จริยธรรมธุรกิจ

คณะกรรมการควรส่งเสริมให้จัดทำแนวทางเกี่ยวกับจริยธรรมหรือจรรยาบรรณ เพื่อให้กรรมการและลูกจ้างทุกคนได้ทราบ และเข้าใจถึงมาตรฐานการปฏิบัติงานของตนตามบริษัทและผู้ถือหุ้นคาดหวัง รวมทั้งดูแลให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง

8. การถ่วงดุลอำนาจของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร

คณะกรรมการควรมีจำนวนเท่าใดและประกอบด้วยกรรมการที่เป็นผู้บริหารและกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารที่เป็นอิสระในสัดส่วนอย่างไร เป็นเรื่องที่คณะกรรมการจะกำหนดความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสระ 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมการทั้งหมด และอย่างน้อย 3 คน ทั้งนี้คุณสมบัติของกรรมการที่เป็นอิสระให้พิจารณาโดยใช้แนวทางเดียวกับคุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบตามประกาศตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยคุณสมบัติและขอบเขตการดำเนินงานของกรรมการตรวจสอบ

9. การรวมหรือการแยกตำแหน่ง

คณะกรรมการและผู้ถือหุ้นควรมีเสรีที่จะเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุดกับบริษัท โดยอาจรวมบทบาทของประธานกรรมการกับของผู้จัดการใหญ่อยู่ในตำแหน่งเดียวกัน หรือแยกกัน โดยให้กรรมการที่ไม่เป็นอิสระเป็นประธานกรรมการก็ได้

10. คำตอบแทนของกรรมการและผู้บริหาร

คณะกรรมการควรเปิดเผยนโยบายคำตอบแทนและจำนวนคำตอบแทนของกรรมการและผู้บริหารระดับสูงตามที่ประกาศคณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด

11. การประชุมคณะกรรมการ

ควรกำหนดการประชุมไว้ล่วงหน้าเป็นประจำ โดยประธานกรรมการควรส่งเสริมให้มีการใช้ดุลยพินิจที่รอบคอบในการประชุม รวมทั้งจัดสรรเวลาไว้เพียงพอสำหรับการนำเสนอเรื่อง และการอภิปรายปัญหาสำคัญ ทั้งนี้กรรมการควรเข้าประชุมทุกครั้ง และควรเปิดเผยจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละคนเข้าร่วมประชุมในรายงานประจำปีด้วย

12. คณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการควรจัดให้มีคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ เพื่อช่วยศึกษารายละเอียด และกลั่นกรองงานตามความจำเป็นของสถานการณ์ โดยเฉพาะคณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการกำหนดคำตอบแทน โดยกำหนดนโยบาย กรอบงานไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับคุณสมบัติของสมาชิก หน้าที่รับผิดชอบ การดำเนินการประชุมและการรายงานต่อคณะกรรมการ สมาชิกทุกคนหรือส่วนใหญ่ควรเป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร และประธานคณะกรรมการควรเป็นกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารและมีความเป็นอิสระ

13. ระบบการควบคุมและการตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการควรจัดทำ รักษาไว้ และทบทวนระบบการควบคุมทั้งการเงิน การดำเนินงานและการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน (compliance controls) ตลอดจนการจัดการความเสี่ยงและการให้ความสำคัญกับสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าและรายการผิดปกติทั้งหลาย คณะกรรมการควรจัดให้มีงานตรวจสอบภายในแยกเป็นหน่วยงานหนึ่งในบริษัท

14. รายงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการควรจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อรายงานทางการเงิน ที่ครอบคลุมเรื่องสำคัญๆ ตามข้อพึงปฏิบัติที่ดีสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียน โดยแสดงควบคู่ไปกับรายงานของผู้สอบบัญชีในรายงานประจำปี

15. ความสัมพันธ์กับผู้ลงทุน

คณะกรรมการควรดูแลให้มั่นใจว่าได้มีการเปิดเผยสารสนเทศที่สำคัญอย่างถูกต้อง ทันเวลา และโปร่งใส โดยควรจัดให้มีหน่วยงาน หรือผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับ "ผู้ลงทุนสัมพันธ์"

เพื่อเป็นตัวแทนในการสื่อสารกับผู้ลงทุนที่เป็นสถาบัน ผู้ถือหุ้น รวมทั้งนักวิเคราะห์ทั่วไปและภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2549 เป็นการนำข้อพึงปฏิบัติจากหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ ที่ได้ประกาศใช้เมื่อเดือนมีนาคม 2545 มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้เทียบเคียงกับหลักการกำกับดูแลกิจการของ OECD และข้อเสนอแนะของธนาคารโลกจากการเข้าร่วมโครงการ CG-ROSC เพื่อให้บริษัทจดทะเบียนสามารถเลือกปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแต่ละบริษัท โดยให้รายงานการปฏิบัติตามหลักการที่ดี รวมทั้งเหตุผลหรือมาตรการทดแทนการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวในกรณีเลือกไม่ปฏิบัติ โดยกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนเริ่มรายงานผลของการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าว ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนประจำปี 2550 เป็นต้นไป ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 หมวด ได้แก่

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น (Shareholders Rights) คือ ผู้ถือหุ้นมีสิทธิในความเป็นเจ้าของโดยควบคุมบริษัทผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนตนและมีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ บริษัทจึงควรส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิของตน
2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน (Equitable Treatment of Shareholders) คือ ผู้ถือหุ้นทุกรายทั้งผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารและผู้ถือหุ้นที่ไม่เป็นผู้บริหาร รวมทั้งผู้ถือหุ้นต่างชาติ ควรได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันและเป็นธรรม ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยที่ถูกละเมิดควรมีโอกาสได้รับการชดเชย
3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (Role of Stakeholder) คือ ผู้มีส่วนได้เสียควรได้รับการดูแลจากบริษัทตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการควรพิจารณาให้มีกระบวนการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างความมั่นคง ความมั่นคงทางการเงิน และความยั่งยืนของกิจการ
4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส (Disclosure and Transparency) คือ คณะกรรมการควรดูแลให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ทั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลมิใช่ทางการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส ผ่านช่องทางที่เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย มีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือ
5. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (Board Responsibilities) คือ คณะกรรมการมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท คณะกรรมการมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ถือหุ้นและเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวรัตนา ชินโชติอังกูร เกิดวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2524 ที่จังหวัดกรุงเทพฯ จบการศึกษาระดับมัธยมตอนปลาย โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ในปีการศึกษา 2542 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจสาขาการบัญชี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ ในปีการศึกษา 2546 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทบัญชี มหาวิทยาลัย สาขาบัญชีการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2547